

POSTAVTE SE VÝZVĚ A PUŠŤTE SE DO 3R

Redukujte, znovu použijte, recyklujte.

Propagace životního stylu nulového odpadu mezi dospělými.

Podpora Evropské komise pro produkci této publikace nepředstavuje souhlas s obsahem, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenese odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.

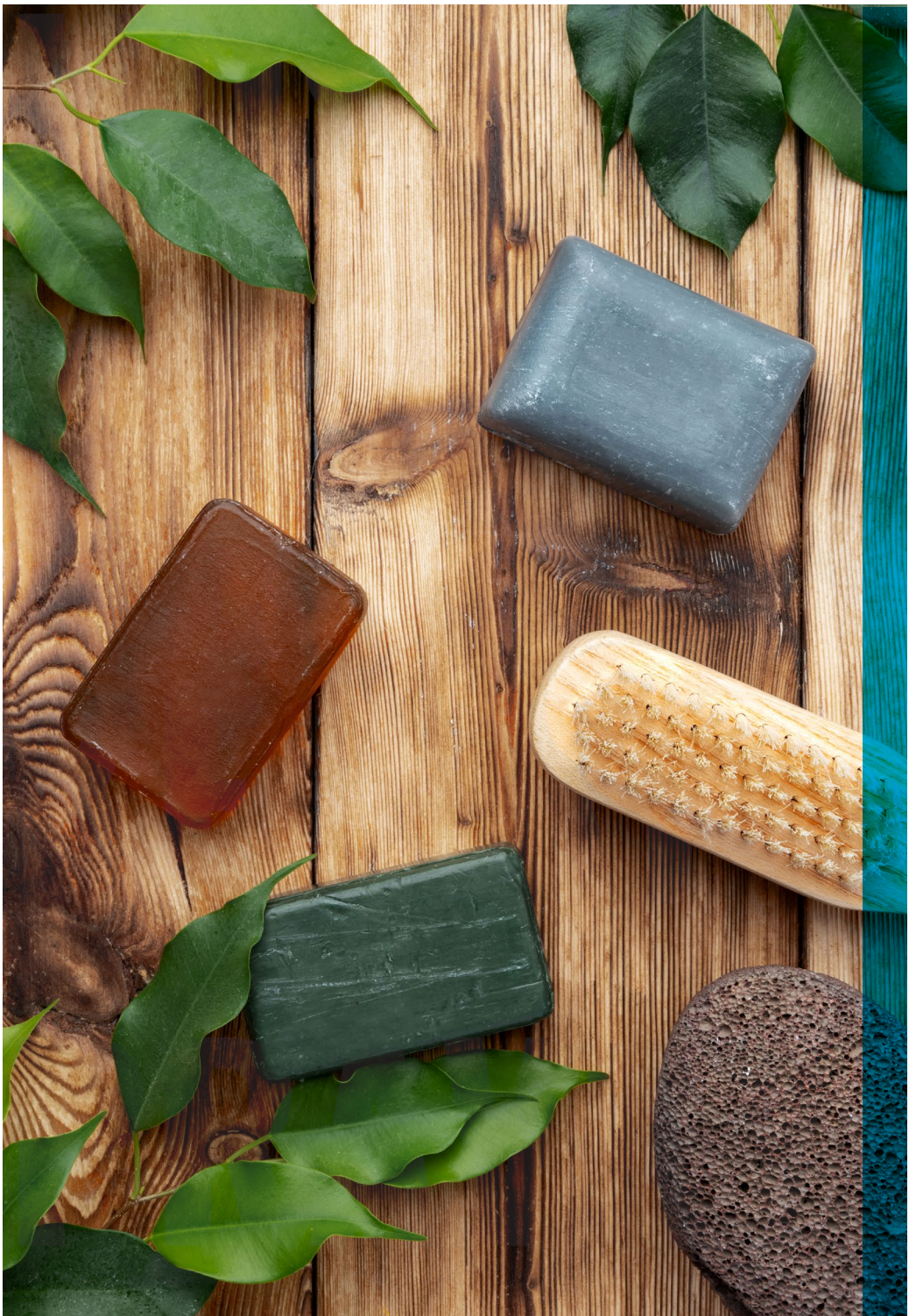

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

KOSMETICKÉ PŘÍPRAVKY

PRÁVNÍ RÁMEC PRO KOSMETICKÉ VÝROBKY A OCHRANA PRÁV SPOTŘEBITELŮ

Myšlenka 3R (reduce, reuse, recycle) se v kosmetickém průmyslu uplatňuje při výrobě produktů a poskytování kosmetických služeb. Zásadní roli zde hraje "zelený" marketing a rozvoj přístupu k zákazníkům. V poslední době rostoucí digitální reklama (influenceri, vizuální reklama, nativní reklama atd.) posiluje postavení spotřebitele a podporuje důvěru zákazníků ve výrobek. Reklamy však často neodrážejí realitu a uvádějí spotřebitele v omyl. To přispívá k informovanosti a zájmu o složení kosmetických výrobků a k podrobnému zkoumání jejich značení.

Některé výrobky běžně označované jako "produkty pro osobní hygienu" nebo "kosmetické výrobky" jsou obecně kosmetické přípravky. Posouzení, zda se jedná o kosmetický přípravek, je uvedeno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o kosmetických přípravcích. Definice kosmetického přípravku zní: "Kosmetickým přípravkem" se rozumí jakákoli látka nebo směs určená pro styk s vnějšími částmi lidského těla (pokožkou, vlasovým systémem, nehty, rty a zevními pohlavními orgány) nebo se zuby a sliznicemi ústní dutiny s cílem výhradně nebo převážně je čistit, parfémovat, měnit jejich vzhled, chránit je, udržovat je v dobrém stavu nebo korigovat tělesný pach.". Tato definice je zapracována do legislativy všech zemí EU, například v Litvě je zakotvena v litevské hygienické normě HN 117: 2007 "Zdravotně bezpečnostní požadavky na kosmetické služby". Tento právní předpis však neuvádí definici ekologického kosmetického přípravku a způsob jeho označování. Ekologický nebo přírodní kosmetický výrobek není jasně právně definován nejen v EU, ale ani v USA a Kanadě. Právní předpisy v této oblasti se na těchto kontinentech liší, jsou si však spíše podobné než odlišné a tyto předpisy slouží více jako doporučení než jako nařízení.

Aby byl spotřebitel řádně informován o složení kosmetického přípravku, je regulováno i jeho označování. Národní centrum veřejného zdraví uvádí, že za účelem provádění nařízení (ES) č. 1223/2009 Evropského parlamentu a Rady ze dne 30. listopadu 2009 o kos-

metických přípravcích (dále jen “nařízení (ES) č. 1223/2009”), které definuje, jak mají být kosmetické přípravky vyráběny, označovány a dodávány na trh, a za použití Pravidel pro označování kosmetických přípravků požadovaných v úředním jazyce Litevské republiky a pro označování nebalených kosmetických přípravků balených pouze v místě prodeje na žádost zákazníka nebo balených přímo k prodeji schválených ministrem zdravotnictví Litevské republiky dne 19. června příkazem číslo V-634, byl připraven příklad etikety kosmetického přípravku, která obsahuje povinné informace (funkce kosmetického přípravku, jmenovitý obsah, seznam přísad, zvláštní bezpečnostní opatření, která je třeba dodržovat při používání, jméno výrobce, datum minimální trvanlivosti, číslo šarže) na etiketě kosmetického přípravku, který splňuje požadavky stanovené těmito právními předpisy. Není zakázáno uvádět na etiketách další informace.

Při analýze právních předpisů týkajících se kosmetiky v EU, USA a Kanadě bylo zjištěno, že existuje více podobností než rozdílů. Tyto kontinenty však nemají oficiální definici ekologického nebo přírodního kosmetického výrobku; kromě toho neexistují žádné povinné požadavky na výrobu, prodej, označování nebo reklamu ekologických kosmetických výrobků. Rovněž v nařízení (ES) č. 1223/2009 neexistuje žádná definice ekologické kosmetiky. Jediná pomoc zákazníkovi při odlišení ekologického zboží od neekologického je speciální označení. Kategorizaci kosmetiky, zda je ekologická nebo přírodní, definuje každá země jinak. Souhrnně lze konstatovat, že do kategorie ekologické kosmetiky patří kosmetické výrobky obsahující nejméně 10 % složek z ekologických chovů a do kategorie přírodní kosmetiky patří výrobky obsahující nejméně 95 % přírodních látek.

ENVIRONMENTÁLNÍ PROBLÉMY V KOSMETICKÉM PRŮ- MYSLU

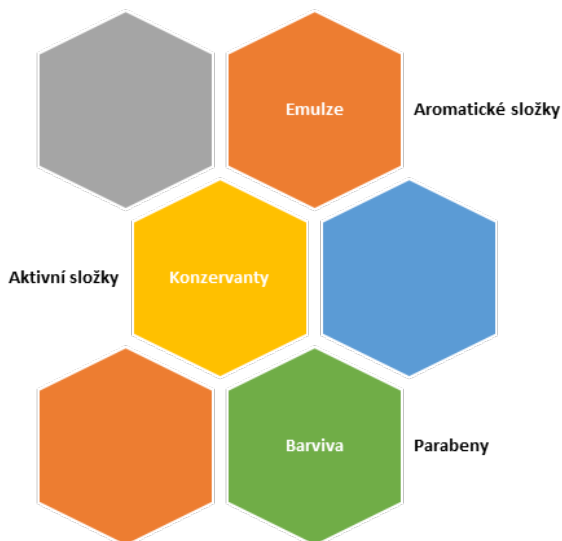
VÝROBA KOSMETICKÝCH PŘÍPRAVKŮ

Cyklus výroby kosmetických výrobků zahrnuje:

- složení kosmetických výrobků, jejich původ;
- testování kosmetických výrobků;
- dodávání kosmetických výrobků na trh, balení.

Vzhledem k převládajícímu názoru, že přírodnost kosmetiky závisí na množství použitých „chemikálií“, je důležité zdůraznit skutečnost, že všechny složky v kosmetice jsou chemické látky - přírodní nebo vyrobené člověkem! Voda je jednou z „nejpřírozenějších“ látek na světě; bez diskuze se však jedná o chemickou látku složenou z atomů a molekul. Příroda, nikoli laboratoř, je jedním z hlavních výrobců jedů. Nicméně navzdory původu chemických látek - přírodních nebo vyrobených člověkem - přidávaných do kosmetiky jsou složky přísně kontrolovány a dozorovány tak, aby byly kosmetické výrobky pro spotřebitele bezpečné.

Složky kosmetických přípravků, jejich původ a zakázané přísady

Obrázek 1. Hlavní složky kosmetických přípravků

- 1) **Emulze (tuky, voda, emulgátory).** Tato složka je základem kosmetického přípravku. Tuky mohou být přírodní nebo syntetické; existují také oleje a různé náhražky tuků (mastné alkoholy, uhlovodíky, vosky, silikony, syntetické étery). Je třeba poznamenat, že nejkvalitnější jsou oleje lisované za studena a oleje extrahované při vysoké teplotě, zatímco minerální oleje nejsou přírodní a nemají nic užitečného. Voda tvoří 60-90 % kosmetického výrobku a může být destilovaná nebo získaná z různých rostlin při destilaci. Hlavní požadavek na vodu - sterilita a čistota. Voda nesmí obsahovat žádné nečistoty, protože nekvalitní voda je jednou z hlavních příčin zkažené kosmetiky. Emulgátory vážou tuky a vodu; podle původu je lze rozdělit na rozpustné a nerozpustné ve vodě, přírodní a syntetické. Základ kosmetického přípravku nemá vliv na pokožku - pouze pomáhá aktivním složkám proniknout do hlubších vrstev pokožky. Mezi nejpřirozenější emulgátory patří včelí vosk a kosmetický vosk, ale ve většině případů se v krémech používají bílkoviny (například sójové, mléčné), odrůdy škrobu nebo rostlinné polymery.

- 2) **Aktivní složky.** Přírodní a biologicky aktivní složky/účinné chemické látky (vitamíny, hormony, enzymy, složky rostlinného nebo mořského původu, kyslík, antioxidanty atd.) a léčiva. Aktivní složky mají přímý vliv na pokožku. Farmaka jsou inertní deriváty, které biologicky a fyziologicky mění funkci a strukturu kůže. Kyslík lze použít jako velmi účinnou aktivní složku v kosmetice a výrobky obsahující tuto složku vyrobené v rámci licencovaného programu jsou označeny etiketou Aquaftem®.
- 3) **Konzervanty.** Jedná se o složku používanou ke zlepšení trvanlivosti kosmetického přípravku; bez této složky by kosmetický přípravek mohl být používán maximálně jeden nebo dva týdny. Ve světě se vedou četné diskuse o tom, jaké konzervační látky lze v kosmetice používat; jejich používání upravuje nařízení (ES) č. 1223/2009. V přírodě však žádné přírodní konzervační látky neexistují. Doporučuje se používat konzervační látky na vodní bázi, které se snadno rozpouštějí ve vodě, snadno synergizují s ostatními složkami a jsou stabilní. Množství konzervačních látek je v kosmetice omezeno; nejnebezpečnější (je třeba se jim vyhnout) jsou parabeny, fenoxylethanol, formaldehyd, DMDH hydantoin, diazolidinylmočovina, Quaternium - 7, 15, 31, 60 (nejnebezpečnější), isothiazolinon, ethylisothiazolinon, methylchloroisothiazolinon. Vitamin E a vitamin C se také používají jako konzervační látky, protože tyto vitaminy nemají antibakteriální vlastnosti. Negativní stránky konzervačních látek: alergie, dopad na duševní zdraví, popáleniny, akné, otravy atd.
- 4) **Aromatické složky.** Obvykle ve složkách není obsaženo mnoho těchto složek - pro vytvoření příjemné vůně výrobku se používají různé éterické oleje; je však třeba věnovat pozornost původu těchto olejů. Přírodní éterické oleje jsou „přátelské“, zatímco syntetické oleje mohou vyvolat alergické reakce. Seznam aromatických složek a jejich povolené koncentrace jsou definovány v nařízení (ES) č. 1223/2009.
- 5) **Barviva.** Mohou být přírodní nebo syntetické. Je zřejmé, že je třeba se vyhnout kosmetickým přípravkům obsahujícím syntetická barviva, která mohou způsobovat alergické reakce. Seznam barvicích složek a povolených koncentrací je de-

finován v nařízení (ES) č. 1223/2009.

Kosmetický přípravek je v zásadě základ „plus“ aktivní složky - další složky nejsou povinné; používají se pro zlepšení trvanlivosti, přidání vůně nebo barvy. Při výběru ekologické nebo přírodní kosmetiky by tedy měly být upřednostňovány kosmetické přípravky neobsahující nadbytečné složky, které mohou alergizovat pokožku nebo zakrývat jejich vliv za účelem zlepšení trvanlivosti výrobku.

Závěrem lze konstatovat, že nejškodlivějšími složkami pro lidské zdraví používanými v kosmetice jsou:

- **Parabeny.** Nejoblíbenější jsou metylparaben, butylparaben, etylparaben, isopropylparaben, propylparaben, isobutylparaben. Tyto parabeny se nacházejí v šamponech, krémech, pleťových vodách, tělových mlécích a dalších kosmetických přípravcích. Vyšší koncentrace parabenů v našem těle má negativní dopad: může narušovat činnost hormonů, způsobovat alergie, vyrážky, oslabovat imunitní systém; některé skupiny parabenů souvisejí s tvorbou rakovinných buněk. Nejméně škodlivé - butylparaben a izobutylparaben označené na konci etikety.
- **Sulfáty.** Tato složka se používá k odmašťování a jmenuje se laurethsulfát sodný, laurylsulfát sodný, laurylsulfát amonný. Sulfáty však mají negativní vliv na náš organismus. Mohou dráždit oči, dýchací cesty, kůži. Při častém a nadměrném užívání mohou poškodit játra, plíce nebo imunitní systém. Nelze vyloučit ani jejich negativní vliv na plodnost.
- **Vědci prokázali, že dopad škodlivých látek přímo souvisí s jejich množstvím; pokud jsou tedy tyto látky v kosmetických přípravcích, neznamená to, že je výrobek zamořen nebezpečnými látkami. Nebezpečnost látek zcela závisí na jejich množství, které je kontrolováno právními předpisy. Existují však nebezpečné látky, které jsou v kosmetických přípravcích přísně zakázány:**
- **Formaldehyd, známý karcinogen, a paraformaldehyd (druh formaldehydu).** Formaldehyd je jednoduchá chemická sloučenina vodíku, kyslíku a uhlíku. Všechny formy života - bakterie, rostliny, ryby, zvířata i lidé - přirozeně produkují formaldehyd jako součást buněčného metabolismu. Tato chemická

látka má dobré antibakteriální vlastnosti a používá se jako konzervační látka při výrobě různých výrobků. Toxickou látkou je také Quaternium 15, které formaldehyd uvolňuje.

- **Rtuť (zkapalněný kov), která může poškodit ledviny a nervový systém.**
- **Dibutyl a diethylhexyl ftaláty, které narušují hormony a poškozují reprodukční systém.**
- **Per- a polyfluoroalkylové látky s dlouhým řetězcem známé jako PFAS, které jsou spojovány s rakovinou.**
- **M- a o-fenylendiamin používané v barvách na vlasy, které dráždí a senzibilizují pokožku.**
- **Estrogen je silný hormon, který se přirozeně tvoří v těle a působí na organismus různými způsoby. Estrogen, přírodní i syntetický, je v kosmetice podle evropské směrnice o kosmetických přípravcích přísně zakázán.**

TESTOVÁNÍ KOSMETICKÝCH VÝROBKŮ

Než se kosmetické výrobky dostanou na pulty obchodů a začnou se propagovat, jsou testovány nejméně pět let. Testování je dlouhý proces, na kterém se podílejí vědci, a musí se prokázat, že účinky uvedené na obalu jsou skutečné. Vývoj, výrobu, označování, bezpečnost a balení kosmetiky upravuje právo EU velmi přísně: vše musí mít právní základ. Testování kosmetických výrobků na zvířatech bylo v Evropské unii zcela zakázáno v září 2004, protože bylo vůči zvířatům kruté. Mnoho kosmetických výrobků se však dováží ze zemí, kde testování na zvířatech není zákonem zakázáno. Pokud je výrobek dovezen do zemí, kde je takové testování zakázáno, není tato skutečnost na obalu jednoduše uvedena. Proto existují organizace, které proti takovému testování aktivně bojují.

Během vývoje výrobku se provádí mnoho testů a výzkumů s velkým počtem lidí, aby se zajistilo, že výrobek funguje přesně tak, jak bude napsáno na obalu. Je celosvětově kontrolován příslušnými orgány na ochranu spotřebitele a reklamu. Pokud tyto orgány obdrží stížnosti od spotřebitelů, všechny vědecké údaje o výrobku budou znovu přezkoumány a povolení bude přehodnoceno. Kosmetika pro denní potřebu NEBYLA testována na zvířatech. Pokud je

na obalu uvedeno „dermatologicky testováno“, znamená to, že výrobek byl testován na kůži. Ke kontrole, zda je výrobek vhodný k použití na pokožce, se používají různé metody. Zásah lékaře nebo dermatologa při použití těchto metod není nutný, ale tyto testovací metody s největší pravděpodobností prováděla osoba s lékařskou kvalifikací.

Na světě existuje mnoho laboratoří, které upravují kosmetické výrobky podle přání zákazníka a pomáhají uvést výrobek na trh. Laboratoře jsou certifikované a pracují zde zkušení vědci. Laboratoře neustále vyvíjejí nové testovací metody, které jsou certifikovány, a rozvíjejí je s využitím nejnovějších technologií. Každý výrobce kosmetických výrobků vlastní své laboratoře případně využívá služeb soukromých laboratoří.

DISTRIBUCE KOSMETICKÝCH VÝROBKŮ NA TRH, BALENÍ

Kosmetické výrobky jsou balené. Různé internetové zdroje uvádějí, že se ročně na trh celosvětově uvede 120 až 150 miliard balených výrobků. Přesný výpočet by byl asi obtížný, ale je zřejmé, že se při něm spotřebuje také obrovské množství přírodních a umělých surovin. K balení se používají především plasty, dřevo, hliník a sklo. Někteří odborníci používají termíny „čisté obaly“ a „čisté suroviny“. „Čistým obalem“ se rozumí obal, který během svého životního cyklu nepřispívá ke změně klimatu, a „čistými surovinami“ se rozumí suroviny, které jsou etické a neškodí zdraví. Zde leží velká část odpovědnosti na výrobcích, u kterého se nepředpokládá, že by výrobky byly testovány na zvířatech, používají se pouze ekologicky šetrné a nezávadné látky, výrobek je vyvíjen ve spolupráci s vědci a informace o výrobku jsou uvedeny na etiketě. Jednou z reakcí kosmetického průmyslu na trendy uvědomělé spotřeby je hnutí „čisté krásy“, ke kterému již přispěly takové velké společnosti jako Sephora, Goop, Fenty Beauty a mnoho dalších. V současné době je na vzestupu trend, kdy je možné zakoupit kosmetické výrobky (šampon, mýdlo, krémy apod.) s využitím zákaznických obalů. Určitě si tuto možnost ověřte na internetu nebo se zeptejte v prodejně prodejce.

Pokud jste však výrobek zakoupili v obalu, pokuste se jej použít k jiným účelům nebo jej zodpovědně vytráďte podle níže uvedených doporučení.

- Před likvidací obalu - opláchněte jej (doporučujeme vodou bez pracího prostředku nebo již použitou vodou po praní či mytí), abyste z obalu odstranili veškeré zbytky výrobku (šampon, mýdlo, prášek apod.).
- Obaly roztrďte, zejména pokud je obal označen tímto zeleným symbolem.
- Pokud se obal skládá z několika různých částí z odlišných materiálů (plast a tyč, plast a hliník, papírový obal atd.), oddělte tyto části a roztrďte je do specifických kontejnerů.
- Třídí se také hliníkové obaly, ve kterých obvykle převažují krémy na ruce nebo obličej, balzámy na rty. Hliníkové obaly vhazujte do kontejneru na plast, pokud je obal vyroben s plastovým uzávěrem - ten také patří do kontejneru na plast.
- Plenky, výrobky osobní hygieny, papírové ručníky, jednorázové kapesníky, toaletní papír (nikoliv však kartonové role, které lze třídit jako papír), zubní kartáčky, použité kuchyňské a sprchové houbičky, žiletky, lepicí pásky, keramiku, drobký ze zrcadel a další odpad z domácností odkládejte do kontejneru na směsný komunální odpad.

Při distribuci kosmetických výrobků na trh je dodavatel odpovědný za správné a poctivé označení kosmetického výrobku a spotřebitel je odpovědný za zájem o informace o složení obecně a pečlivou analýzu informací na obalu. Spotřebitel bezpochyby nemusí o složení vědět vše, ale pokud je na obalu uvedeno, že je certifikovaný, můžeme se cítit méně nervózní.

Mezi nejdůležitější certifikace v kosmetickém průmyslu patří např: „Certified Vegan“ (výrobek je vhodný pro vegany, neobsahuje živočišné produkty a nebyl testován na zvířatech), „Made Safe“ (výrobek je bezpečný - neobsahuje toxiny a karcinogeny, vyrábí se pod konkrétní značkou) „EWG verified“ (výrobek neobsahuje žádnou z tisíců látek uvedených na seznamu nebezpečných složek, který předložil tým toxikologů EWG, chemiků a epidemiologů), „Ecocert“ (výrobek je vyroben bez zanechání hluboké ekologické stopy a v souladu s výzvami na kontrolu klimatických změn), „Fair trade“ (každý krok „životního cyklu“ výrobku byl proveden spravedlivým a sociálně odpovědným způsobem), „Ecocert Cosmos Organic“ (výrobek je přírodní a ekologický). Když najdete certifikát, dopo-

ručujeme se ještě podívat na ekologickou stopu značky. Chcete-li zakoupit výrobky, které jsou v souladu s pravidly 3R, hledejte na obalech následující označení:

- bez palmového oleje;
- veganské;
- bez krutosti (testováno na přátelích, nikdy ne na zvířatech);
- co nejvíce organické;
- všechny obaly výrobků jsou buď biologicky odbouratelné, nebo opakovaně použitelné (například jejich kovové palety, bambusový aplikátor a sáčky na skladování z organické bavlny);
- všechny etikety jsou vtištěny na recyklovaném papíře ekologickým inkoustem.
- Tato základní kritéria lze nalézt i v e-shopech, například na www.etsay.com.

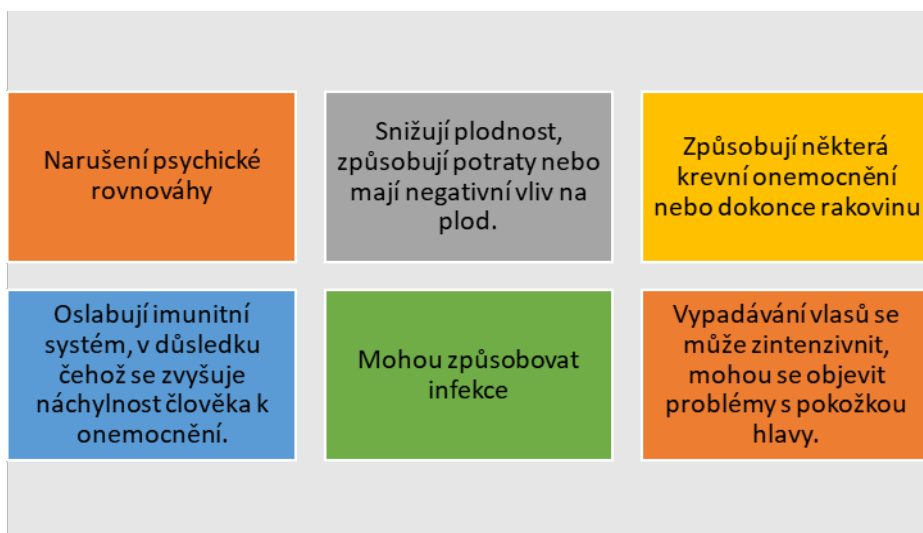
Kromě toho věnujte zvláštní pozornost označení ekologicky šetrných výrobků na obalech. Seznam existujících ekologických značek EU a mezinárodních značek a najdete na <https://www.greenspec.co.uk/ecolabels-used-in-europe/>.

Společná ekoznačka EU.

NEGATIVNÍ ÚČINKY LÁTEK POUŽÍVANÝCH V KOSMETICKÉM PRŮMYSLU NA ČLOVĚKA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Spotřebitelům je nabízen široký výběr kosmetických výrobků a spotřeba lokálních i dovezených výrobků každoročně značně roste. Například na americký trh se kosmetické výrobky dovážejí ze 181 zemí, hodně kosmetických výrobků se dováží z Číny. Odhaduje se, že v USA jedna žena denně použije v průměru 12 výrobků osobní péče, které se skládají ze 168 různých složek. Muži přitom obvykle používají polovinu z tohoto počtu. Většina těchto výrobků se nanáší přímo na kůži - největší orgán těla, a když se přímo vstřebávají, dostávají se také do oběhového systému. Chemické látky z kosmetických přípravků se do těla dostávají také dýchacími cestami, injekcemi a vnitřním užitím. Většina z nich je bezpečná, nicméně i v kosmetických přípravcích lze nalézt toxické látky. Látky a složky obsažené v kosmetických přípravcích mohou mít na lidský organismus následující negativní účinky:

Obrázek 2. Negativní efekty

Uvedli jsme hlavní škodlivé účinky na lidský organismus, ale složky kosmetických přípravků mohou negativně poškozovat i přírodu. Pokud je omýváme vodou, tak se toxické látky dostanou do přírody. Mnohé chemické látky se nerozkládají a dostávají se do ekosystémů - oceánů, jezer, řek a zpět do našich vodních zdrojů. Při odpařování se z kontaminované vody tvoří mraky a chemikálie se vracejí zpět v podobě deště. Kontaminující látky, které se dostanou do země, se dostávají také do našich zemědělských produktů, které jíme, takže se chemikálie dostávají zpět do našich těl a mohou způsobit nemoci, jako je rakovina. Chemikálie ve vodě snižují populace vodních živočichů a kontaminované krmivo a vzduch mají také negativní vliv na zvířata, která chováme a jíme.

OSVOJENÍ SI ŠETRNÉHO PŘÍSTUPU K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ V SOUVISLOSTI S VÝROBOU A POUŽÍVÁNÍM KOSMETICKÝCH VÝROBKŮ

Rozhodnutí a rady nejsou a nemohou být jen černé nebo bílé, jde spíše o rovnováhu založenou na našich hodnotách a etice. Jsme jednotlivci a nemůžeme žít zcela udržitelným způsobem, ale můžeme změnit své postoje. Podle zásady 3R si můžeme přirozeně vybírat ty kosmetické výrobky a značky, které zavádějí iniciativy na ochranu naší krásné planety. Níže uvádíme návrhy, které mohou pomoci chránit přírodu.

- Vybírejte si kosmetické produkty, které jsou vyrobeny ze 100 % přírodních produktů a jejichž obaly jsou vyrobeny z recyklovaných materiálů;
- hledejte kosmetiku, která je certifikovaná jako přírodní. Například v Austrálii certifikovala organizace Safe Cosmetics Australia více než 50 značek jako netoxické. V USA hodnotí přírodní složky organizace EWG (Environmental Working Group, <https://www.ewg.org>), RGS (Research Global Services v legislativě Evropské unie a Turecké republiky v oblasti chemických látek, <https://www.reach-gs.eu>). Tyto informace hledejte na obalu nebo v internetovém obchodě prodejce;

- vybírejte si značky výrobců kosmetiky, kteří se účastní iniciativ pro udržitelnost nebo ekologických programů, nabízejí minimální obaly nebo používají obaly, které se samy rozloží, při výrobě používají obnovitelné zdroje energie, například <https://www.adornocosmetics.com.au/sustainability>;
- hledejte kosmetické značky, které deklarují používání obnovitelných složek, jako je například Vrcholák Ferdinandův (Kakadu plum), rostlina pěstovaná v oblastech Austrálie, které jsou historicky oddělené od průmyslu a obývané uzavřenými komunitami;
- vybírejte kosmetické značky, které deklarují, že vyrábějí produkty certifikované jako veganské; tím pomáhají snižovat používání palmového oleje v kosmetice;
- pečlivě čtěte složení kosmetických výrobků a zajímejte se o něj. Vzhledem k tomu, že neexistuje právní definice ekologických nebo přírodních kosmetických výrobků a přísné požadavky na výrobu, prodej, označování a reklamu, často dochází ke zneužívání pod rouškou „zeleného marketingu“. Připomínáme, že toxické látky jsou sice uvedeny na konci seznamu složek, ale výrobce je může přelstít i tím, že je uvede jinde, blíže těm přírodním. Mnoho látek samozřejmě běžný spotřebitel nezná. V takovém případě používejte různé pomůcky. Využít lze například existující online pomůcky. Jedním z nich je program pro identifikaci složek CLEANBEAUTY, pomocí kterého lze zjistit, které složky konkrétního výrobku jsou klasifikovány jako nebezpečné (s pochybným složením). Stačí vyfotit etiketu na chytrém telefonu a získáte informace o kontroverzních složkách;
- dokud se nemůžeme zcela vyhnout výrobkům obsahujícím plasty, můžeme se rozhodnout znovu používat obaly, které již máme. Využijte své stávající prázdné obaly od kosmetiky k jiným účelům nebo zajistěte, aby se takové obaly nedostaly do životního prostředí;
- nevyhazujte prázdné kosmetické obaly do plastových pytlů, třídte je, neumývejte je extra čistou vodou, ale umyjte je vodou, která již byla použita na mytí.

Výrobci kosmetických výrobků mění své chování a přechází na ekologičtější způsoby výroby:

- zvyšování energetické účinnosti a využívání obnovitelných zdrojů;
- zakládání a využívání moderních laboratoří pro tvorbu a testování kosmetických výrobků;
- místo plastů používaných v obalech se používají recyklované suroviny nebo biologické zdroje;
- distribucí kosmetických výrobků bez obalů;
- snížení emisí skleníkových plynů u každého hotového výrobku;
- změna logistiky dodávek výrobků na trh;
- zavedení systému ekologického značení na podporu udržitelných rozhodnutí a informování zákazníků;
- stanovení příspěvků na financování projektů na obnovu poškozených přírodních mořských a lesních ekosystémů a na financování projektů souvisejících s oběhovým hospodářstvím;
- zdůrazňování akcí zaměřených na výrobu ekologicky šetrnější produkce, jakož i aktivní účast na ochraně životního prostředí v sociálních médiích atd.

Většina ekologicky šetrných kosmetických produktů je vyrobená doma a my vám představíme několik příkladů, které si můžete snadno vyrobit sami.

Domácí pěna do koupele. Budete potřebovat: 200 g jedlé sody; 100 ml kyseliny citronové; misku; hmoždíř; vybraný olej; vybrané potravinářské barvivo; láhev s tryskou; formičky. Jedlou sodu rozdrťte hmoždířem. Do láhve s rozprašovačem nalijte kyselinu citronovou nebo citronovou šťávu, zvolený olej a barvivo. Vzniklou tekutinu nastříkejte na rozdrčenou sodu. Jakmile hmota začne tuhnout, vložte ji do připravených formiček. Pokud budete čekat příliš dlouho, hmota bude příliš tvrdá na tvarování, a pokud nastříkáte příliš mnoho tekutiny, hmota se zpění. Vytvořenou hmotu nechte tuhnout při pokojové teplotě po dobu 3-4 hodin.

Tělový peeling. Zde jsou některé z možných receptů:

- **Kávová sedlina.** Nevyhazujte ji - smíchejte ji s malým množstvím rostlinného oleje a vmasírujte do pokožky. Po 10 minutách opláchněte.
- **Smíchejte šálek mořské soli se skleničkou mandlového oleje** (doporučujeme zvolit co nejmenší zrnka soli, aby nepoškodila pokožku). Vmasírujte sůl smíchanou s mandlovým olejem do pokožky, chvíli počkejte a opláchněte vlažnou vodou.
- **Smíchejte hrubě mletý pepř se špetkou skořice, několika lžičkami olivového oleje a špetkou hrubé soli.** Tento tělový peeling čistí póry, zlepšuje krevní oběh a pomáhá účinně bojovat proti celulitidě.
- **Smíchejte několik lžiček cukru se stejným množstvím za studena lisovaného olivového oleje.** Masírujte pokožku, počkejte několik minut a dobře opláchněte pod tekoucí vodou.
- **Rozemelte trochu ovesných vloček (k tomu se výborně hodí mlýnek na kávu), smíchejte s několika lžičkami medu.** Po koupeli naneste na pokožku, vmasírujte, počkejte několik minut a poté opláchněte pod tekoucí vodou.

Balzám na rty.

Budete potřebovat pouze 2,5 g včelího vosku a 7,5 g tekutého oleje, který máte k dispozici (můžete použít například kokosový olej nebo olej ze sladkých mandlí). Do hmoty včelího vosku a oleje rozpuštěné ve vodní lázni můžete přidat 1 až 4 kapky esenciálního oleje (limetkový, sladký pomerančový, levandulový atd.), který dodá požadovanou vůni. Vše dobře promíchejte a nalijte do sklenic. Balzám na rty rychle zmrzne a budete ho moci použít k péči o rty.

PŘÍPADOVÁ STUDIE

PŘÍKLADY Z LITVY

Urgan Green

Před několika měsíci byl v Kaunasu založen salon „Urban Green“ s filozofií nízké spotřeby. Pro lidi, kteří chtějí méně škodit sobě i světu kolem sebe. „Problém je, že spousta lidí si myslí, že takové služby jsou velmi drahé. To však není pravda a my se snažíme tyto mýty vyvrátit“. Zakladatelka Leva prozradila, jak bylo toto místo otevřeno, co je potřeba k udržení takového podniku a jaké služby zde lidé mohou získat.

<https://9zuikiai.lt/tvarus-grozio-salonas-ar-tai-imanoma-kaune-toks-jau-yra/>

Urban Earth Lovers

Šíří myšlenky jednoduchosti, minimalismu a života šetrného k přírodě. Usilují o zodpovědnou spotřebu, nulový či minimální odpad. Snaží se snížit množství jednorázových plastů a odpadu, vnášet do života více lehkosti a čistoty.

<https://www.urbanearthlovers.com/pages/apie-urban-earth-lovers>

ZDROJE

Regulation (EC) No 1223/2009 of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 On Cosmetic Products/ internet source <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1223>

Regulation (EC) No 1223/2009 of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 On Cosmetic Products/ internet source <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1223>

https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/120602/1/giedre_cernauskaite_md.pdf
<https://nvsc.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kosmetikos-reglamento-igyvendinimo-pagalba/kosmetikos-gaminiu-zenklinimas>

Černauskaitė G. "Ar ekologiškų prekių teisinis reglamentavimas Europos Sąjungoje apsaugo vartotojų teises?", Vilnius University, Master thesis 2014, Kaunas

Kazlauskienė A., „Kosmetikos priemonių sudėtis“, Karaliaus Mindaugo profesinio rengimo centro dėstytoja, mokymo medžiaga, 2020, Kaunas

<https://www.pasiutuslape.lt/apie/tinklarastis/kosmetikos-gaminiu-sudetis---i-ka-atkreipti-demesi-ir-ko-vengti>

Fiber S., 2020, <https://www.ewg.org/the-toxic-twelve-chemicals-and-contaminants-in-cosmetics>

<https://likochema.lt/lt/kosmetika/informacija>

<https://microchemlab.com/test-category/cosmetic-testing>; https://www.ningfei-china.net/?gclid=Cj0KCQjwub-HBhCyARIsAPctr7wLHrBz87M0iBqoJOnCL5m0VmtteO4mm6JoGgOb3G3dzhfzT6HCUPQaArtzEALw_wcB

https://privatelabel.hu/?gclid=Cj0KCQjwub-HBhCyARIsAPctr7yngSkpeE3HY7xAsee2t-NUx5MFew-DF7o6Ve7XN4j9iuDOAOLaskY4aAnc2EALw_wcB

<https://www.delfi.lt/moterys/ivairenybes/papasakojo-kaip-issirinkti-grozio-priemone-kuri-nekenkia-aplinkai-atkreipkite-demesi-i-siuos-zenklus.d?id=86785647>

<https://www.drogas.lt/drogas-rekomenduoja/kosmetikos-pakuociu-rusiavimas>

<https://www.delfi.lt/moterys/ivairenybes/papasakojo-kaip-issirinkti-grozio-priemone-kuri-nekenkia-aplinkai-atkreipkite-demesi-i-siuos-zenklus.d?id=86785647>

<https://www.drogas.lt/drogas-rekomenduoja/kosmetikos-pakuociu-rusiavimas>

<https://www.delfi.lt/moterys/ivairenybes/papasakojo-kaip-issirinkti-grozio-priemone-kuri-nekenkia-aplinkai-atkreipkite-demesi-i-siuos-zenklus.d?id=86785647>

https://www.etsy.com/listing/791276543/new-organic-acne-petal-translucent?ref=search_recently_viewed-1

<https://www.adorncosmetics.com.au/blog/post/environmental-impact/>

